

((آب آوردگی پریکاردولزیونهای کلیوی در طیور))

منبع: Poultry International July 89:

مترجم: دکتر تفتی گل محمدی

در طول چند ماه گذشته تعدادی از مرغداران پاکستانی از تلفات سنگین جوجه‌های گوشتی خود که علت نامشخص و ناشناخته‌ای داشته‌وگا‌هی اوقات با سندرم‌های خاصی که قلب و کلیه‌ها را نیز مبتلا می‌کرد رنج می‌بردند. هنگامیکه تجمع آب در پریکارد وجود داشته باشد، کلیه‌ها کوچک شده و رسوبات اورات در توبولها و میزنا‌ی‌ها مشاهده می‌شود. بعلمت فقدان تحقیقات متناسب و تسهیلات تشخیصی، علت و درمان بیماری هنوز نامشخص مانده و لیسسی احتمالات متعددی شرح زیر مورد بررسی قرار گرفته است:

۱- مواد غذایی مسموم:

تفاوت‌های عمده‌ای در دسترسی به مواد غذایی در فصول مختلف و استفاده از مواد غذایی مختلف وجود دارد. یکی از تغییرات اصلی در طول ماه‌های زمستان است که پودر ماهی بطور تازه تهیه شده و در دسترس قرار می‌گیرد. گزارشات نشان داده‌اند که آب دریا‌ی کراچی بحسد خطرناکی آلوده است که در اثر ورود فاضلاب و مواد شیمیایی به رودخانه Lyari میباشد. اثرات واقعی اینگونه آلودگی آب‌ها روی موجودات زنده دریا‌ی هنوز تحت بررسی است ولی از علائم خطر دهنده این آلودگی‌ها وجود ماهی‌های با زخم‌های نکروتیک در محوطه دهانی است که منجر به مرگ آنها می‌شود. گزارش شده که ممکن است ماهی‌های مرده نیز در فراورده‌های حاویه آزما‌هی مخلوط شده و برای طیور مصرف باشند. با این حال، در حال حاضر مشکل است تجمع آب در پریکارد و نفروز در طیور را به گردن پودر ماهی انداخت. فعلاً نمیتوان آنرا از جیره غذایی حذف نمود.

ماده غذایی عمده دیگری که در فصل زمستان به مصرف تغذیه طیور میرسد عبارتند از گندم

وتخم پنبه در طول سالهای گذشته از حشره کشها و آفت کشها بطور وسیعی بصورت اسپری روی محصولات کشتا و رزی مثل گندم و پنبه استفاده شده است. این مواد بدون در نظر گرفتن نیاز، دوز، کمیت و کیفیت آنها بطور افراطی به مقدار بیش از ۹۰۰۰ تن بوده است. هیدروکربنهای کلردار که بعنوان حشره بکار میروند نمیتوانند موجب اتساع کیسه پریکار دبا ما بچ ترا نسودای کهربایی رنگ شوند. قلب بزرگ و عروق کبر و متورم میشوند. بی فنیل یا اپوکسی رزیسین کلردار نیز موجب تجمع آب در پریکار د و آسیت (آب آوردگی شکم) میشوند.

همچنین در طول ماههای زمستان، انرژی غذا در اثر استفاده زیاد از پودر ماهی افزایش مییابد. پودر ماهی هائی که بطور محلی عمل آوری میشوند حاوی بیش از ۲۰% چربی هستند. سندرم چربی سمی نیز موجب چنین زخمهایی میشود. گزارشاتی این مطلب را تا ثید میگرد که آلودگی پودر ماهی به بی فنیل کلرینه در جوجه با عث آدم بیشتر ولی بطور مشخص تری موجب آب آوردگی پریکار د میشود. کمبود ویتامین A نیز میتواند موجب نفروز و تجمع رسوبات اورات شود.

۲- مایکوتوکسین ها و فیتوتوکسین ها :

مایکوتوکسین ها و فیتوتوکسین ها هم نمیتوانند موجب هیدروپریکار دیت و نفروز شوند که این مطلب در رابطه با هجوم قارچها به گلوتهن پودر ذرت و تخم پنبه میباید. لزیونهای حاصله از مایکوتوکسین ها متورم و پر خون بوده و در کلیه ها و کبد قرار دارد. زخمهای قابل توجه - حاصله از آفلاتوکسین B₁ عبارت از رسوبات اورات ها در کلیه ها است برخی از مایکوتوکسین ها موجب اتساع کیسه پریکار دتواند مایع کهربایی رنگ و پر خونی میوکارد میشود.

فیتوتوکسین ها از گیاهان بوپزه دانه آنها حاصل میشود. دانه های سمی گیاهان مختلف غالباً در داخل ذرت گندم، ذرت خوشه ای و سایر غلات که برای تغذیه طیور بکار میروند دیده میشود. Corn Cockle یا ذرت چروکیده یکی از علفهای هرز متداول در تمام مزارع گندم دنیا است و غالباً "بطور تصادفی هنگام برداشت محصول برای تغذیه طیور مصرف میشود. آب آوردگی پریکار د و وخیز روده ها غالباً "در اثر استفاده از ذرت چروکیده ایجاد

میشود. دانه‌های سمی مشابهی بنام کروتا لاریا توامبا بلال و برخی از انواع بلال برداشت
 میشود که برای طیور سمی بوده و موجب آسیت، خیز زیر جلدی و آب آوردگی پریکارد میشود.
 نفريت و خال خال شدن کبد نیز مشاهده میشود ولی ضخیم شدن جدار کیسه‌های هواشی و پریکارد
 در صورتیکه بمدت طولانی از این دانه‌ها در تغذیه استفاده شود ایجاد میگردد. مصرف منداب
 نیز موجب آب آوردگی پریکارد و خیزریه‌ها و هما توم کبد میشود. مواد غذایی فاسد نیز یکی دیگر
 از علل اینگونه زخمهاست.

۳- مواد شیمیائی و داروهای سمی :

مواد شیمیائی و انواع مختلف داروها هم از عوامل ایجاد زخم در قلب، کلیه‌ها و کبد
 میباشند. جنتا مایسین هم به مقدار بیش از اندازه و مکرر در چند ماه گذشته برای درمان
 طیور در پاکستان مصرف شده و اثر مهمی آن روی کلیه‌ها گزارش شده است. تجویز بیش از اندازه
 و مکرر انواع دیگر داروها و ترکیبات آنها در غذا و آب بطور تجربی هم ممکن است باعث
 زخمهای متفاوتی شود.

نیتر و فورانها بطور مشخص علت پرخونی کلیه‌ها، خیز لاشه و استحاله قلب توامبا اتساع
 آن همچنین آسیت و نفروز میباشد. در طول چند سال گذشته، مصرف حشره کشها و موش کشها
 عمومیت پیدا کرده و برخی از این ترکیبات ممکن است برای طیور سمی باشند.
 آلفا نفتیل تیوره میتواند علت زخمهای خیز در دستگاه تنفس و آب آوردگی پریکارد
 همراه با دژنره شدن میوکارد و کبد باشد. استات فلئورسیدیم، جوئنده کش دیگری است که شدیداً
 موجب آب آوردگی پریکارد و قلب و پرخونی کلیه‌ها، کبد و طحال میشود. فسفور روی نیز خاصیت
 سمی مشابهی داشته و موجب آب آوردگی پریکارد، آسیت و آنتریت میشود.
 قطران ذغال سنگ، اتیلن گلیکول و کلرورسیدیم نیز هنگامیکه منواکسید کربن باعث
 آسیت و خیز میشود میتوانند مسئول ایجاد زخمهای شود.

مسمومیت با بیکرنبات سدیم موجب وجود آمدن زخمهای ویژه‌ای در کلیه‌ها و رنگ پریدگی
 تورم و انباشتگی اوراتها در آن میشود. این مسئله هنگامی اتفاق می افتد که استات سدیم

هیدورسدیم، سولفات سدیم و هیدروکسید سدیم بمیزان سمی در آب آشامیدنی موجب آسیبست و ادم میشود.

مصرف سولفات مس برای مصارف درمانی در آب میتواند موجب مسمومیت و دژنره شدن شدید کلیه‌ها و کبد شود. در مسمومیت حاصله از کروموزول نیز آسیب و تورم کلیه‌ها، خال خال شدن کبد و آب آوردگی پریکارڈ قلب دیده میشود.

گزارشات فراوانی از مصرف وحتى فروش داروهای تقلبی در طب انسانی و دامپزشکی علی‌الخصوص در صنعت طیور وجود دارد. ولی، هیچ اطلاعی از اثر آنها روی طیور نداریم، لذا تحقیق و توجه بیشتری برای حل این مشکل باید انجام شود.

۴- مسمومیت خودبخودی (Autointoxification):

این نوع مسمومیت ممکن است در اثر جذب فرآورده‌های زائد متابولیکی یا فرآورده‌های حاصل از تجزیه و فساد مواد در روده‌ها حاصل شود که منجر به ورود سم به داخل جریان خون و ظاهراً زخم‌های در قلب، کلیه‌ها، طحال و کبد گردد.

۵- عفونتهای میکروبی:

تعدادی عفونت میکروبی و ویروسی وجود دارد که موجب پدید آمدن زخم در قلب و کلیه‌ها میشوند. بیماری پلوروم موجب مرگ و میر سنگین در جوجه‌ها میشود که در اثر بزرگ شدن زیاد کلیه‌ها و پرخونی آنها توأم با انباشته شدن اورات در مجاری ادراری و زخم‌های در قسمت داخلی غشاء میباشند.

در تیفوئید طیور هم‌تورم و قرمزی در کلیه‌ها، کبد و طحال مشاهده میشود اما بتلا به پارا- تیفوئید هم‌موجب پرخونی کلیه‌ها و پریکارڈیت توأم با چسبندگی شده و در ابتلا به مایکوپلازما سینوویه نیز کلیه‌ها، پر خون، رنگ پریده و خال خال میشود. در هپاتیت حاصله از ویبریو قلب بزرگ شده و دچار رنگ‌روزی آب آوردگی میشود. در جوجه‌های بزرگتر قلب رنگ پریده و از اکسودای ژلاتینی رنگی انباشته میشود.

ع- عفونت های ویروسی :

ویروسهای گروه سا رکوم شامل ویروس بیماری ما رک و لکوز موجب توموری شدن کلیه ها از نوع نفروم و نفرو بلاستوم میشوند. آلودگی واکسن آبله با رترو ویروسها باعث ظهور بیماری رتیکولوا ندوتلیا زیس با مشخصات نشو پلاسم مزمن ، سندرم کاهرشود ، وتورم پیش معده میشود ولی کبد ، طحال ، قلب و کلیه ها هم زخمهای کانونی منتشر ترشی را نشان میدهند .

از جمله شایعترین بیماریهای ویروسی طیور ، برونشیت عفونی است که به علت انتشار وسیع آن در اکثر مناطق تولیدی طیور پاکستان خیلی اهمیت دارد . معمولاً در این بیماری علائم تنفسی وجود دارد ولی نفروز همیشه توام با شیوع IB دیده میشود . کلیه ها متورم بوده در حالیکه مواد اوراتی در میزراهها و توبولها جمع شده و کلیه را رنگ پریده جلوه میدهند آنفولوا نزای طیور که در اثر تو میکرو ویروسها ایجاد میشود اخیراً "بعلت بیماریزایی زیاده یکی از امراض مرغداریه های صنعتی محسوب میشود ، این بیماری همچنین باعث خیز ، پرخونی و خونریزی های در میوکارد ، طحال ، ریه ها و کلیه ها توام با نگر و زود زنده شدن همزمان سایر مجاری سیستم تنفسی میگردد .

نقش آدنوویروسها در بیماریهای طیور غالباً "نا دیده گرفته میشود ، در صورتیکه عفونت های حاصله از آدنوویروسهای مرغی در جوجه ها در جریان بیماریهای مایکوپلاسماتی و برونشیت ویروسی با آنها توام شده و باعث افزایش بیماری زایی آنها میشود .

معمولاً در این حالت از بیماری ، تورم و رنگ پریدگی در کلیه ها و در سایر بافتها از جمله کبد ، گنجیدگی های هیپاتیتی ، کم خونی و سندرم کاهش تخم مرغ وجود دارد . عفونت های حاصل از کرونا ویروسها که باعث بیماری تاچ آبی میشود ، توام با لژیونهای در کلیه ها و رسوب اورات در آنهاست . عفونت بورس فابریسیوس یا گامبوروویکی دیگر از بیماریهای وسیع ال انتشار طیور در مناطق مرغداریه های صنعتی است که در این بیماری هم حجیم تر شدن

کلیه‌ها و رسوب‌ها و رات‌ها و زخم‌درسا پیرا رگا‌نها وجود دارد. با توجه به ضایعات و بیماری‌های فوق و فقدان امکانات تشخیصی و تخصصی، اعلام یکی از این موارد بعنوان عامل قطعی مخصوصاً " درنواحی کراچی مشکل خواهد بود. با این حال، با توجه به تاریخچه، علامات بیماری، آسیب شناسی، میزان مرگ و میر و ابتلا محتملترین علل بنظر می‌رسد برونشیت، گامبور چند عفونت ویروسی دیگر همراه با عفونت‌های ثانویه باشد.